

กุศโลบายการดำเนินธุรสูงพระบรมราชูตุ ของช้านครศรีธรรมราช (๓)

ดร.วิมล คำศรี

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามภูนศรีวิชัย

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

“พ่อท่านบาน” ผู้นำในการเรียนรู้พระบรมราชูตุ

“ธาราตีเทพยเจ้าทึ่งเหล่าย มีอมรมทิทธิมิภาย
ประจักรชา บีพรมภรณ์ชาตุนราครีธรรมราชบูรพ์สุดิตย์”
เป็นประกาศนียกราช ประดิษฐ์อุปถัมภ์ในภาพโถกเหล็กนี้เป็นต้น
ที่เคารพ เพื่อแสดงถึงเจริญคุณประดิษฐ์ ยังคงรักษาอนุสันต์
ธรรมบำรุงจิตใจให้เกื้อเมือง ในพระบูรพาสถานให้ปราถ
ก้าหนดเทพบุตรโดยตัวแทนเนื่องอกบากลอยู่ เนื่องนิตย์
อีกเทพบุตรทักษ์ทุกสถานพิเศษทั่วโลก ดำเนินประเพณ
เพดาน ขยับนิคคบุณมั่นคงสืบมา จนทั่วพระราชนักดาจักร
บรรดาเทพบุตรสักดิ์ทุกสำนักพันถพเนเมนอัลปูราไพร
ภูมิพุกงได้เลือกชื่อขันธ์อภิญญาการพิพรัตนพิมานนาค
ทุกหมู่บ้านสารคด ขันกามาพจารภุชบพหมายโถกตลอด
ทั่วสุราษฎร์ จงเสี้ยพิพิโยสตราสตับค่าประภาคประกอบ

ในธรรมสุจริต ด้วยบัดนั้นบรมพิตรพระบาทสมเด็จ
พระปรมินทรมหาธิราชอุปราชและกุลเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรง
พระดุณธรรมอันงดงามเครื่องบุรุษอ่อนน้อม เลតี๊เฉลิงเก้าอี้
ราชสมบัติ ณ กรุงเทพมหานคร ยอมรับตนโกสินทร์
มหินทรากุลย์ภานุกานทรราชสถาน ทรงอภิบาลทำกรุงรัตน
คามพิกพศีบสันตติพหงศ์ สนององค์สมเด็จพระบรม
ชนกาธิราช พระบูรพาสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
พระบูรุจกุลเกล้าอยู่หัว ที่ทรงเสด็จพระราชดำเนินถึงที่พิพิโย^{โค}
โดยนิยมก้าหนด บัดนี้พระบาทผู้เป็นพระบรมເມຍ
มหาราช ปีเบรส เสด็จต่างรับรักษาบทเป็นใหญ่ใน
สยามกับบุรุษและสตรีทั้งพระราชนักดาตั้งพระไทย
กุบดีนักกุบดีด้าน แลบป่ารุชราษฎร์นักจักร เป็นต้น
ทรงพระเมตตาเดือดแสวงแก่ความทุกข์นิตาติดและค่าสนา
มีสัมณะห่วงใยเป็นอาทิและพระบูรพาทรงพระดำริโดย
พระราชปั้นนาการ ดาวพระบันชูรุสุริยันหราตัวรัสร
เห็นอเกล้าฯ โปรดให้ข้าพะรุงพุทธเจ้า ราชบูรุษผู้พันกงาน
เชิญพุทธบรรณาการมาบูชาที่บรมราชานุตัญญประดิษ
ฐานนาในนครศรีธรรมราช ณ ครั้งนี้ ที่เป็นพุทธาธิคุณเส^{โลก}ตรประโยชน์ ขอเทพบุตรทั้งหลายจงปารามะย์กิริย
รับส่วนกุลสืบช่องทางพระบรมเด็จพระปรมินทรมหาธิราช
พระบูรุจกุลเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ทรงพระเกียมดุกสมบูรณ์
สันยาพระราชนฤทธิ์ไทย ขอให้ทรงเจริญพระชนมายุยืนคง
ด้วยธรรมไหสวารายอิปติพัฒนาการ ยันเสียงเทพบุตรเจ้า
จงอภิบาลพระบรมราชวงศ์นานาชาติ จงคลอดหัวเข้าหูล
คล่องถูกต้องเวนาทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน พร้อมทั้งไหรฟ้าข้า
แผ่นดิน สืบพันธุ์ยมดงซึ่พราหมณเจ้ารัช ตลอดทั่วทั้ง

สรุปบทหนาแน่นยกนิกรสัตว์ชาติให้พ้นไวย์นำราก
กระพือบดอป้าทวายทุกประการ ด้วยคำน้ำราพุทชาติ
รักษาโดยยิ่งคุณกินหารแลกนาภาพเทเพยบำรุงรักษาให้
อยู่เย็นเป็นอุดมคุณภาพสูกสันต์ด้วยกัน ทั้งพระมหานคร
ราชสถานเมืองหลวงของอาณาเขตราชธานีสีมาโดยนัยประการ
แท้ที่พอยเข้าดุจพวรรณนามาดวน

(ประภาหนาภาคราชานุศาติศิริธรรมราชน ไนรักษ์การที่ ๒
กรุงรัตนโกสินทร์ ในอัมมานาประวัติศาสตร์ฯ หน้า ๔๘๙.)

ตั้ดว่าเจ้าลังกาปลีมปราโนเมญ
น้ำยาดุคงสุพรรณโกศมุขดาหาร
ตะพานกอกรอพะโภคโปรดประทาน
ประดิษฐุราไวนอองต์พะเจดี้ย
แล้วจัดการให้พระท่านก้อนเมินหาด
เพื่อก่อรุนแรงพระราศตพะอินศิริ
ทรงเริกษาย้าบ้าหาราหาย
เกณฑ์ต่างดีเตาดทองส่องร้อยกวัน
แม้พัฒทองพานทองกรองพระราศตุ
เนื้อนพมาศถูกแหงคุแตงก้า
หนานิ้วไทยใหญ่พุตเรือหนึ่งล้าน
ล้านหนองค่าบานบกกล่องคอ ก้า
พอไปในขามบรรจุชาตุ
ตั้ดเหนือภากนและกำก็ด้าปีติฯ
มีพานทองกรองส่าห์สองเกต้า
บรรทุกน้ำชาตเป็นถึงหาดทราย
(พระปลัดเดิม กาสโน : พระยาศิริธรรมโพธาราม)

เกณฑ์สิบสองนักษัตรรัฐภาคใต้
มาเข็นไว้เป็นภาระกับพระด้าน
ปีช้างพญาลายบุรีประสถาน
ดัญร้าให้รานปิดด้าน
หากเดือกกลันตันเป็นอันดับ
ประจังนับเฉพาะจะด่ายเป็นที่สี

มะโรงยูใหญ่ใหญ่บริ
มะเต็งเป็นเล็กพัทลุง
มะเมียแม่เมืองตั้งมูลรัน
อุมหรรษะจะแม่เป็นศรีสุง
ป้าอกเป็นไทยสมอคีจุช
ลอกมาสุ่งประจำตราจะค่าไก่
จอกุนนับตัวก้าบ้าและถาง
กุนกุนรอนครวงในอุดใหญ่
ประจำเมืองกรุงเป็นหนี้ไทย
นค่าได้ปักครองสิบสองเมือง
(พระปลัดเดิม กาสโน : พระยาศิริธรรมโพธาราม)

เมืองควรานีศิริธรรมราชน
บรมก้าตุเจดีย์เป็นที่สักฯ
แต่เดียวน้ำท่วมทรุดสะตุดตา
รากเป็นป่าแคนเคร้าทุเรศแหง
ห้าเจดีย์บวิวารในถานสิงห์
แต่ละอองค์เว้าให้ร่องพุ่นปือแห่ง
หนทางด้านลักษณะเสียงเอารือดแต่ง
ถ้มตะแคงล้านแต่ตัวทุก้าจาร
(พระปลัดเดิม กาสโน : ประวัติท่านพระคุ
พพมนีศิริธรรมรัตน์ฯ (ปาน))

วิหารพระเนตกรรมบรมอاث
บันไดคาดขั้นฐานวิหารสิงห์
ปีสิบสามหันเป็นนาททั้นลง
ผังฝ่าห่างสกับหอย
ตัววิหารฐานพระมรกตกัน
แก้วกุศลพรัตน์แสดงกระจังส่อง
ยอดซ้อฟ้าโลยเพื่องเหลืองเรืองรอง
ศูนย์สองแผ่นฟ้าก่อในนาททั้นที่
ทรงราตรีหันบันไดนาค
มีรูปราการสองอุสูรย์หัน
แสงยะโขนชูเรือยอ้าสือดหاشัน

บินอิสิพันแหกเมี้ยงประดุจเป็น
บันไดนาดแต่ละทวารหัวทางหนอน
พังพานพ่อนดังจะเลือบออกโคลเด่น
ขยับเมี้ยงแบบรีบดุกระเต็น
ทำเยมั่นแบบนิดชนิดกาย
มีโฆษณากระรอกหานในลานวัด
มนวยรัตติเดินทึ้งอุทิศถวาย
คนประชุมกู้ภัยอิชิหั้งหญิงชาย
บ้าเจกอบป่วยเมี้ยงโปรดอยู่กรุงการ
ฐานเมืองปะรักบันแห้วกุญชันกัน
ภูปักษ์เมี้ยงพาบีนอิสิพันข่าว
กุณกระเบื้องเดือดอ่ากอถอดตาราง
หนวดเคราคราวยอกแขมส่องเก้มด้วย
กันได้แก้วกุนกแก้ดีต่อมหั้น
สิงโตตันสองตัวกราวนางห้าง
ไอยบันเมี้ยนเหมือนจะซึ้งกันว่ารา
คุบรณการปีกชะໂภกชะแร้ยถ
ก้าแข็งแก้วพื้นถัดติดค่าแหล่ง
ประพรายแสงเหลือมจะสอยดุจฟอยฟุน
เป็นตอนคลื่นลื่นกราดออกกระล่อนขอ
ประทุกคลอกสับแก้วดูดูแหรพระราบ
ทุกภูมิเสนาและงานการจั่งแจ่ม
กระจักแซมแต่ละเสาเห็นเจางาม
แก้วประพาเพก้านแก่ฉ่อกุยาม
แสงกระชาจายหน้าบานหัวร่วง
นาคสะตุ้งรุ้งริ้งกระตือห้อย
ใบโพธิ์รือบวัวระเรงดังเที่ยงห้อง
เสียงประสถานกังสดานะรังดัง
กษัตริย์ทั้งปางร่วมประสถานงาน
(พระบัตติเดิม อสาโย : ประวัติทำนพรัตน
เทพมุนีศรีสุธรรมรัตน์ฯ (ปาน))

๓.๓.๒ วรรณกรรมมุขปารุํส

วรรณกรรมมุขปารุํสที่แพรวหกานในจังหวัดนคร
ราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ

ความเชื่อมั่น และหัวใจต่อองค์พระบรมราชูปราชีมีอยู่
นครศรีธรรมราช และบินทีที่เมี้ยงข้อเมืองลักษณะ
เช่น บริโภคตามธรรมชาติ บริโภคตามความเชื่อ
บทกถาของศิลปินพื้นบ้าน และนิทานพื้นบ้าน ที่เป็นที่นับถือมาก เช่น

ปริศนาและลายแพทย์

เจติย์ :

หน่อไม้แดง แกงกินไม่ได้
คนมาไห้ ให้รักกันหักเมือง
(องค์พระบรมราชูปราชี)

โคนต้าห้ายแಡด แกงกินไม่ได้
(เจติย์ท้าว ๆ ไม)

ลายแพทย์วัดพระบรมราชู

สาเกเมืองค้า ดำเน็กพานไป
(สาเกเมืองค้า ดำเน็กพานไป)

ลายแพทย์พระปัญญา ประดิษฐุณในองค์เจติย์
องค์หัวเงินบริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง

จักรหัวดันครัวศรีธรรมราษฎร

“ตอนหลังออกไป	เหตุกินแหงชา
หันหน้าออกมา	ก้ามีไส้หัว
ต่อมามีคนแก้ເຄาໄປໄດ້	โดยเปลี่ยนเสียງວ່າ
“ตอนหลังເຂົ້າໄມ	เหตุกินໄນ້แหงชา
หันหน้าออกมา	ນ້ຳຕາພະວ່າງ”

“ในດີ ຕ່າງໆ ວຽກການຮມຫຼາກປາກູ່ນິອັນດຸຈ; ກາງສຶກຫາ
ທີ່ການກໍ່ ຄດວມນັ້ນຮາກກັບຝົມຄວິບຮົມຮາມ ພ.ທ. ເມສະວົນ

(ເຫຣະທ່າພົມນັດໄສດຸ່ມເຊື່ອໄວ້ບັນເຫດາໄດ້
ຫຼັກຄານນີ້ອ່ອນຟີປະຕູ ເລຳນັ້ນໄຟໄຫວ່ພະ ກລັນອອກ
ນາໄໝໄໝແຫ່ນມອຊ ບໍ່ຄົນໄມ່ເກີນດຸ່ມທ່າພົມ)

ຄາຍແພງເກີນວ່າກັນທະບັນຫອງໃນວັດພຣະມາດາຖ
ກະລົມກະທຳ ຂໍາເກອນເນີກ ຈັກຫຼັດນົມຄວິບຮົມຮາມ

ຕົມນັນທອງດໍາ ດຳແລ້ວຫັນໄປ

(ເກີນວ່າມີຫຼາກສາຈາກກົງຫຼັກພາ ໄປເກີນກາຍີ
ໄດ້ແກ້ວມີຄານ “ດຳແລ້ວພາໄປ” ຈຶກເອາດທະບັນຫອງໄປເປັນ
ສະບັບທີ່ໂອງທຸນເສີຍໄດ້)

ຄາຍແພງຫຼັດພຣະເດີມ (ຮ້າງ) ອູ້ໃນເຫດວັດພຣະມາດາ
ທາດຸດ້ອ້ານັ້ນວັດນັ້ນຄຸດ ຂໍາເກອນເນີອງ ຈັກຫຼັດນົມຄວິບຮົມຮາມ

“ວັດປະເດີມແກ້ວໜ້າ	ມີຄວາສີມຸນ
ມີດຸ່ມທອງຍູ້ສີດຸ່ມ	ອູ້ສີມຸນວັດ
ພົກມີຂັ້ອງ	ນັ້ນກົມົມບັດ
ໂຄຮັຈັກບາດ (ກະຫາ ບາດ) ວັດ “ໃຫ້ຕັດຫັດເຄາ”	ມີຄວາສີມຸນ
ພຣະເດີມແກ້ວໜ້າ	ມີຄວາສີມຸນ
ມີຫອດສີດຸ່ມ	ອູ້ສີມຸນວັດ
ພົກມີຂັ້ອງ	ນັ້ນກົກົນໄປກັດ
ໂຄຮັຈັກນາທຣວັດ	ໃຫ້ຕັດເຄາ

ເພລືອກຄ່ອມເດັກ

ເມືອງຄອນເຫຼວ	ແທກອນນາກເລົາເກີນມາ	ຫຼັກຄານຫຼາເມືອນ	ໄປຫອນເຫຼວ	ໄປແພວນອນທາງເທົ່ານີ້
ກະຄວິບຮົມໂຄກການມີກາຕານາ	ກອພຣະກາດາທຸຍອດທອນດໍາ	ຫຼັກຄູກຄອດ (ເສີມສີຄູນອອກ)	ຫຼູອອົດຫຼູບຍີ	ໄປບໍ່ກົມືໄຫ້...
ນິກການພາກູ່ຫາ	ຜູ້ຄົນມານັບດີອຸ້ມເຕັມນີ້	ເສາງໃນໄພ	(ສີບໍ່ຫ້າຫຼູໃນ)	ໄປປະກົມືໄຫ້...
ກອພຣະກາດາທຸຍອດທອນດໍາ	ເຫັນກໍາມີຄົນໄຫວ່...			

ເມືອງຄອນເຫຼວ	ໄດ້ຫອນເຫຼວຈົນ
ປາກຫຼັກຫຼວດ	ມີຫຼາກສີຫ້າ
ແກ້ມຫຼາຍາດ	ຫຼັດຄາດກັງ
ມີຫຼາກສີຫ້າ	ຂະບຸງສົນກາສົ່ວ...
ເນືອງຄອນເຫຼວ	ມີພຣະນອນແຈ້ນຫັ້ນ
ມີໄຫ້ສັກ	ມີພະຍຸກຫຼືອງ
ມີກ່າຍ່າເຫັນຍາວ	ດີອີເນ້ວນອອງ
ໄປກ່າຍ່າເຫັນອອງ	ຮັອງກອອງອູ້ທີ່ບັນ...
ໄປຄອນເຫຼວ	ໄປແພວນອນພຣະນີ້
ພວະເພີເຄົດ	ຫັດຄາງຄູກເບື້ອງ
ເຫັນໄປໃຫ້ອອງ	ໄປແພວນອນທຣອເທົ່າ...
ຫັດຄາມູງເນື້ອຈ	ຫວັງເຫົວອອດຕອກໄນ້ໄຫວ...
ໄປຫອນເຫຼວ	ໄປແພວນອນທາງເທົ່ານີ້
ຫາກຄານຫຼາເມືອນ	ເຫຼາຈົນໄຟ
ຫຼັກຄູກຄອດ	ຫຼູອອົດຫຼູບຍີ
(ເສີມສີຄູນອອກ)	(ສີບໍ່ຫ້າຫຼູໃນ)
ເສາງໃນໄພ	ໄປປະກົມືໄຫ້...

บทกลอนของศิลปินพื้นบ้าน

ผู้คนร่าเป็นพากา

เมืองนี้เมืองดาว

เมืองชาติอย่างเมืองช

เมืองแพรวเหลืองเมือง

เมืองท่าเรือเมืองน้ำ

เมืองน้ำเมืองแม่น้ำ

น้ำวันห้ามบานถาวร

หนองหอคริมราช

หนองเอียดคุกมินก้า

สีสันบัวเทียน

ตัวเมืองเวียง

คงอย่างน้ำตี้

ต่อมหอยมากหะบูรณ์

ตัวนุ่นแต่ยอดหะรู

ผู้สันนิษฐาน

พระองค์ขึ้นทรงม้า

ใจสักแคนอึบรวมฟันในศอก

พระองค์ทรงดัดชาติไม่พ่าน

หวนไนไม่ปาน

ส่องหนีจากประสาหารชรา

(บานไม้ บานไม้ชุมนุมกาลศรีรวมมา)

หงส์เรือนเป็นย่ำวะ

นกเรืองสาวตัญญากะเต่า

นกพี่น้องสองตัว

ห่านได้น้ำพ่อองค์พระบรมศาสด

แผ่นนี้แหลกแหงยัง

แล้วฝังไว้ในหัวหรายกรด

แสงน้ำพู่พุ่มรวมเข้าไป

เดือนค้าไม่เหมือน

ยังมีพระอาทิตย์

ให้ถูกเพลินรุ่งด็อกและโถม

พื้นโขเมฆ

หุบดอยให้วารหันต่อชาติ

ทึ่ดลงกรุงเคมะเน

ควังนี้มีเหลาเรก

นาสค์ยังเงาสกัยมา

แสงจะตีใจ

มาซึ่งการกรานบกใหม่

ผ่านได้เมินไฟ

เราแยกเห็นเมื่อก่อนเป็นจิจิ

นิสมบูติพิมพะประยาณภูဝ

พระองค์ทรงดัดชาติไม่พ่าน

หวนไนไม่ปาน

พระบานคบครอบชา

(บานไม้ บานไม้ชุมนุมกาลศรีรวมมา)

รากเจ้าไม้รัก	สุดที่จะทักถกส่าไป	แต่ให้มีการงานดีอยู่	พอกันทำนองที่ มี
ก่านเป็นยะไหร่ย่าหลอก	ยกเที่ยงได้บอกรา	หั้มโน่นขึ้นบาน	เข้ามาประคานเพล
ลูกพระอหันต์	จีรร้านเส้าจน	ตั้งข้อนครศิริธรรมราชน	ท่านประภาพซื้อไว้
เมืองนาเรพจนเจ้า	วันปีคงหา	แสงเดิดงามไฟเรา	ซื้อเสียงกงเหลาเหมือน
เชื่นบุพตองพระภัตต	แล้วให้หมดที่รีม่า	วัดโดยสูงสามสิบเจ็ดวา	องพะภารดุบ่ายเมฆ
หมาหิน่าไม้พระธาตุ	อุดแคนสากาเดิน	เมืองที่กรองพระบารมี	อุบลคนวีในดาวนัด
จังลงกนัมลักการ	ยังที่สถานที่นี้	ให้คอมโนหอยู่เจ็ดวัน	มีเต้นกันต่างด้วย
บนปูปูนบีทุกอย่าง	ไม่รีจะห่างเดิน	มีเดือนเดือนเดือนทุกอย่าง	ต่างคนไม่ทำงำที
ชุมออกเจ้าผู้ปูรปะเกรู	เจ้าของจะเพสิดจะเพลิน	หน้าเป็นราภีมามี	ท่าเพลบีทำเสียงแทรา
ชุดเจ้าภูวัฒนา	ตลอดภายในหัวไป	มนุกแล้วเลือด	เสียงเราประเสริฐคั่วัน
สถานที่น้ำยาภากหน้า	จะมีความพยายาม	(บทเพลงบอก เล่าเรื่องพระบรมธาตุเจดีย์เมือง	
เชิงศรีธรรมราษฎ	ตัวเจ้าย่าก้าวให้	นครศิริธรรมราษฎ: เพลงบอกเมธร ชลารักษ์)	
นักเดี่ยวจากลงกา	ถูกใบกลืนต่อไป		
พท์ใจทำความดี	ภายน้ำรักวีมา		
กั้นต่อไปในภาคหน้า	เจ้ากลับจากตั้งกานนิเวศน์	นิกานพี่นักงาน	
จะออกหอยุคลาแนว	เค้าไว้เป็นเตากรรม	ตัวอย่างพี่นักงานพี่นักงานเรื่องพญาศิริธรรมราษฎร์	
จะฝึกศรีรากาหนา	ทำนุ่มปูรปะเสวีรุณ	กันเจ้าแต่ไม่	
ลูกก้างแล้วถ้าแมเด็ต	ที่เมชาหายหาดแห่งนี้	คร้องหนื่นนานมาแล้วมีเรื่องเล่าไว้ “พญาศิริธรรมรา	
จะลงรัชย์ทัพวนรวมลูก	เป็นที่ประเสรุพด	โภกาฬ” ราชากิบตี้แห่งทวีภูรภารามท่านครุฑ์ฟิพรา	
ถูกใจตีบังเกิด	จ้าหุ่ดมีกากาเหบุคด	ราชอิດถองค์หนึ่ง ซึ่งมีพระศิริโอมงดงามอ่าก้า แห่ประชาร	
พระยาศรีร่วงโนโคกราย	เสตีจคสายจ้า	พระโรคเรื้อรังมาหลายเพลราแล้ว แม้ว่าจะได้รับการรักษา	
จะขึ้นบุญเดาว่า	แสงรากนกบันทึบมา	เขายากลอกเพียงใด จนสุดความสามารถของบรรดาหมก	
จะขึ้นบุญคดส์กอกหัวน	ตีปืนอาชาวย์ล่อน	ของเมืองนี้แล้วก็ตาม พระอาการก็ไม่กระตือรือบันตัด	
จะเจ้าพีกากุหูกาหนรย์แก้ว	ผึ้งแม้วันพินตอน	อย่างใด มีแต่ทรงกันหุตลงเท่านั้น ทำให้พญาศิริธรรม	
จะสอนรากน	อุดสิ้นเชือกอ้าย	ໄโลกรรผู้เป็นพระราชนิศาติกัลลุบเป็นบี้นัก	
จะรักพระยาศิริธรรมโนโคกราย	ค่อยสินสาชาจากที่	อยู่มารักหนึ่ง พระราชนิศาติฯ จึงเสวยแตงจัน	
จะกัดนกโกร	แฉดตัวกันโดยอยู่	หันมาเป็นกำลัง จนพญาศิริธรรมโนโคกรายต้องทรงใช้ข้าราชการ	
กันมาตรฐานกีคุณ	จะงอกบุบลให้เข้าใจ	บริพารไปหาแตงจันมาให้ แต่ก็หามาไม่ได้ เพราะไม่ใช่ตู้	
จะคราโภลงนรา	จากหงสากตี	หอกสน ข้าราชการพาร่างกือกดเพื่อยรักษาไปปุนหัวที่นั่น	
ให้อากก่อพวนรวมลูก	ເມາໄทีหาดทราบลั้น	ราชธานีศิริธรรมโนโคกราย ก็ไม่ได้แตงจันตามพระรา	
มีพีส่าคัญอ่าโว	พังเมืองห้าโกสิน	ประคงค์ พญาศิริธรรมโนโคกรายซึ่งทางหนาสังสารพระ	

นิกานพี่นักงาน

ตัวอย่างพี่นักงานพี่นักงานเรื่องพญาศิริธรรมราษฎร์ กันเจ้าแต่ไม่

คร้องหนื่นนานมาแล้วมีเรื่องเล่าไว้ “พญาศิริธรรมรา

โภกาฬ” ราชากิบตี้แห่งทวีภูรภารามท่านครุฑ์ฟิพรา

ราชอิດถองค์หนึ่ง ซึ่งมีพระศิริโอมงดงามอ่าก้า แห่ประชาร

พระโรคเรื้อรังมาหลายเพลราแล้ว แม้ว่าจะได้รับการรักษา

เขายากลอกเพียงใด จนสุดความสามารถของบรรดาหมก

ของเมืองนี้แล้วก็ตาม พระอาการก็ไม่กระตือรือบันตัด

อย่างใด มีแต่ทรงกันหุตลงเท่านั้น ทำให้พญาศิริธรรม

ໄโลกรรผู้เป็นพระราชนิศาติกัลลุบเป็นบี้นัก

อยู่มารักหนึ่ง พระราชนิศาติฯ จึงเสวยแตงจัน

หันมาเป็นกำลัง จนพญาศิริธรรมโนโคกรายต้องทรงใช้ข้าราชการ

บริพารไปหาแตงจันมาให้ แต่ก็หามาไม่ได้ เพราะไม่ใช่ตู้

หอกสน ข้าราชการพาร่างกือกดเพื่อยรักษาไปปุนหัวที่นั่น

ราชธานีศิริธรรมโนโคกราย ก็ไม่ได้แตงจันตามพระรา

ประคงค์ พญาศิริธรรมโนโคกรายซึ่งทางหนาสังสารพระ

ราชอิດถางพระองค์เป็นบี้นัก จึงได้ทรงเกณฑ์ให้ผู้คน

๒๕๔๗. เพลงบอกชั้นครุฑ์เมืองนครศรีธรรมราช. นหารคีริธรรมราษฎร : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

๒๕๔๘. ภานิตและทักษิณ : วรรณกรรมมุบारुะเมืองนครศรีธรรมราช การศึกษาเชิงวิเคราะห์. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

๒๕๔๙. ระบบความเชื่อและพลังอำนาจ ทุกชนจังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา

๒๕๕๐. วรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช. นหารคีริธรรมราษฎร : วิทยาลัยศรีนครินทร์

วิมล ดำเนิน. ๒๕๕๑. วรรณกรรมในเชียงใหม่ในนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

๒๕๕๒. วรรณกรรมมุบ้ารูระเมืองนคร : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

๒๕๕๓. วัฒนธรรมพื้นที่และพลังอำนาจ ชุมชนรอบทะเลสาบส่องขลາ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.)

๒๕๕๔. หนังตะลุงชั้นครุฑ์เมืองนครศรีธรรมราช. นหารคีริธรรมราษฎร : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ศุภิวงศ์ พงศ์พิบูลย์. ๒๕๕๐. โครงสร้างและพัฒนาด้านธุรกิจภาคใต้กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.).

ศิลารักษ์ พนึกใจไทย

พ่อคุณศรีอินทราราทิตย์
ที่เพื่ออ้ายชาญชัญชื่อนานเมือง
อุญาบลีบเก้าเจ้าเมืองดอต
ขันมาสเมืองช้างศึกซึ้งเหมิใจ
กูบ่หนี้ช้างอเนกพล
เจ้าเมืองดอตเสียที่ชีวิวาย
พ่อคุณโปรดประทานให้
ราชวงศ์สุโขทัยเริงแรง
กูบ่รุ่งพ่อครั้งยังเป็น
กรองสุโขทัยบรรพอาณาจักรนั้นต
ในศิลารักษ์ว่าพ่อคุณ
เชิญปู่ครุผู้เจนปฏิกไตร
ใหญ่ไม่เคยเห็นท่าท่วงกั้ตติ์
บทกตองนี้หลีกเม่นราษฎรฯ

แม่กูสูงโลภิตที่อนาคตเสือง
สันชีพเปลือึงเติมมั่งยังเบ่าวัย
ก่อศึกทดสอบทำพิษผิดวิสัย
พ่อคุณใกล้เสียที่ชีวิวาย
เข้าชนห้างมาสเมืองด้วยใจหมาย
ลือกระจาบศึกช้างที่กลางแปลง
ถูกได้ชื่อรามคำแหง
ทุกเขตแขวงเมืองขยายตราหันท์
บำเรอพี่จนลินเชิรากลิญ
สารพันสุโขพูนโภคัย
ไฟบุญพุทธศาสนาเลื่อมใส^๒
จากเมืองไกลศรีธรรมราชมา
ไม่เคยไกลไตรรัตน์พระศาสนา
ณ วันเสาร์ที่ห้าเดือนวาคม

เอื้อน อุบลพันธุ์
อำเภอช้างคลาน จังหวัดนครศรีธรรมราช
๐๐.๐๐ น. ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗